

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul acestui document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă informativă privind cauza nr. 155 din fața Curții

August-septembrie 2012

Nada c. Elveției [MC] - 10593/08

Hotărârea 12.9.2012 [MC]

Articolul 8

Articolul 8-1

Respectarea vieții de familie

Respectarea vieții private

Interzicerea, prin legislația care implementează Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU, a călătoriei printr-un stat care înconjoară o enclavă: *încălcare*

Articolul 1

Jurisdicția statelor

Competența în cazul unui rezident al zonei enclavizate, împiedicat efectiv să călătorească, urmare a implementării de către statul pârât a Rezoluției Consiliului de Securitate al ONU

Articolul 5

Articolul 5-1

Lipsire de libertate

Interdicția de călătorie prin statul care înconjoară enclava: *inadmisibil*

În fapt – Ordonanța federală elvețiană privind talibanii a fost adoptată în vederea aplicării mai multor rezoluții ale Consiliului de Securitate al ONU. Aceasta a avut ca efect împiedicarea reclamantului, cetățean egiptean, de a intra sau tranzita teritoriul Elveției, dat fiind faptul că numele său a fost înscris în lista din anexa Comitetului pentru aplicarea sancțiunilor al Consiliului de Securitate al ONU privind persoanele suspectate de a se fi asociat cu talibanii și cu organizația al-

Qaeda („lista”). Reclamantul locuia în Campione d’Italia, o enclavă italiană de aprx. 1.6 km², înconjurată de cantonul elvețian Ticino și separată de restul Italiei printr-un lac. Reclamantul a susținut că restricția l-a împiedicat să părăsească enclava și, deci, să-și vadă prietenii și familia, fapt care i-a cauzat suferințe din cauza imposibilității de a primi ajutor medical adecvat pentru rezolvarea problemelor sale de sănătate. În cele ce au urmat, numele reclamantului a fost cu greu radiat din Ordonanță, chiar dacă organele de cercetare elvețiene constataseră de mult timp că acuzațiile aduse lui erau nefondate.

În drept

(a) *Excepții preliminare* – Guvernul pârât a susținut faptul că cererea era inadmisibilă în privința a mai multe capete, în special faptul că era incompatibilă *ratione personae* și *ratione materiae* cu prevederile Convenției, și anume că reclamantul nu avea statutul de „victimă”, precum și că reclamantul nu a epuizat toate remediile interne. Curtea a alăturat examinarea problemei compatibilității *ratione materiae* fondului cauzei. În privința excepțiilor preliminare, Curtea a reținut următoarele:

(i) *Compatibilitatea ratione personae*: Curtea nu a putut confirma argumentul potrivit căruia măsurile luate de statele membre ale Națiunilor Unite pentru implementarea rezoluțiilor relevante ale Consiliului de Securitate erau puse în sarcina acestei organizații, și nu în cea a statului pârât. Spre deosebire de poziția Curții în cauza *Behrami and Behrami c. Franței*,* în care acțiunile și omisiunile contestate erau atribuite organismelor ONU, rezoluțiile relevante din prezenta cauză cereau statelor să acționeze în nume propriu și să le implementeze la nivel național. Măsurile impuse de rezoluțiile Consiliului de Securitate au fost implementate la nivel național printr-o Ordonanță a Consiliului Federal, iar solicitările reclamantului pentru acordarea unei scutiri de la interdicția de intrare și tranzit a teritoriului Elveției au fost respinse de către autoritățile elvețiene. Acțiunile și omisiunile în discuție au fost astfel atribuite Elveției și erau de natură a angaja răspunderea statului elvețian.

Concluzie: excepție preliminară respinsă (unanimitate).

(ii) *Statutul de victimă*: Ridicarea sancțiunilor, la șase ani după ce au fost impuse, nu a putut fi privită ca o recunoaștere a Guvernului privind existența unei încălcări a Convenției și nu a fost urmată de nicio despăgubire, în înțelesul dat de jurisprudența Curții. În consecință, reclamantul ar mai putea susține că a fost victima pretinselor încălcări.

Concluzie: excepție preliminară respinsă (unanimitate).

(iii) *Epuizarea tuturor remediilor interne*: Curtea a constatat că reclamantul nu a contestat faptul că, urmare a cererilor sale, nu i s-au acordat scutiri de la regimul sancțiunilor, precum și faptul că, de două ori când i s-au acordat, nu a făcut uz de ele. Cu toate acestea, chiar presupunând că scutirile au atenuat din efectele regimului, permițându-i-se părăsirea temporară a enclavei din motive stabilite, Curtea a fost de părere că problema scutirilor era parte a unei situații complexe, a cărei origine se găsea în înscrierea, de către autoritățile elvețiene, a numelui reclamantului în lista anexată la Ordonanța privind talibanii, întocmită după lista ONU. Constatând că reclamantul a înaintat, fără vreun rezultat, mai multe solicitări autorităților naționale pentru radierea numelui său de pe listă și că Tribunalul Federal a respins recursul său fără a examina fondul plângerii în baza Convenției, Curtea a considerat că reclamantul a epuizat toate remediile interne privind regimul sancțiunilor per ansamblu, în cazul articolelor 5 și 8 din

Convenție. Curtea a alăturat fondului cauzei examinarea excepției neepuizării remediilor interne, cu privire la capătul de cerere în temeiul articolului 13.

Concluzie: excepție preliminară respinsă (unanimitate).

(b) *Pe fond* – Articolul 8: Măsurile impuse au oprit reclamantul într-o zonă închisă vreme de cel puțin șase ani, împiedicându-l, sau cel puțin făcându-i dificilă consultarea doctorilor în Italia sau Elveția, ori vizitarea prietenilor și a familiei. A existat așadar o ingerință în dreptul reclamantului la viață privată și de familie. Măsurile au avut temei juridic și au vizat scopurile legitime ale prevenirii criminalității și garantarea securității naționale și a siguranței publice.

Curtea a statuat apoi asupra justetei ingerinței. Aceasta a reiterat că statele contractante sunt răspunzătoare, în virtutea articolului 1 din Convenție, pentru toate acțiunile și omisiunile autorităților lor, indiferent dacă ele sunt o consecință a reglementărilor de drept intern sau a obligațiilor internaționale. Atunci când a analizat raportul dintre Convenție și rezoluțiile Consiliului de Securitate, Curtea a statuat în hotărârea *Al-Jedda c. Regatul Unit*** că trebuie avută în vedere prezumția potrivit căreia Consiliul de Securitate nu impune statelor membre obligația de a încălca principiile fundamentale ale drepturilor omului. Era de presupus că, în scopul adoptării de către state a unor măsuri speciale ce ar fi intrat în conflict cu obligațiile impuse de dreptul internațional al drepturilor omului, Consiliul de Securitate ar fi folosit un limbaj clar și explicit. Cu toate acestea, în prezenta cauză, prezumția a fost răsturnată de prevederile Rezoluției 1390 (2002), care cereau expres statelor să împiedice intrarea și tranzitul prin teritoriul lor.

Astfel, Carta ONU nu le-a impus statelor un anume model pentru implementarea rezoluțiilor adoptate de către Consiliul de Securitate în temeiul Capitolului VII, ci le-a permis în schimb libera alegere în privința posibilelor modele de punere în aplicare a acelor rezoluții în ordinea juridică națională. Prin urmare, Elveția a dispus de o marjă de apreciere limitată, dar existentă, în vederea implementării rezoluțiilor obligatorii relevante. Curtea a continuat analiza proporționalității măsurilor luate de către autoritățile elvețiene, în lumina marjei lor de apreciere. Curtea a constatat caracterul neprevăzut al faptului că, în mod aparent, autoritățile elvețiene nu au informat Comitetul pentru aplicarea sancțiunilor până în luna septembrie 2009 despre concluziile Procurorului Federal, concluzii potrivit cărora acuzațiile aduse reclamantului erau vădit nefondate. O comunicare mai promptă a concluziilor organelor de urmărire penală ar fi condus la o mai rapidă radiere a numelui reclamantului de pe lista ONU. Cu privire la scopul urmărit prin interdicție, acesta a împiedicat reclamantul nu numai să intre în Elveția, ci să părăsească întreg perimetrul Campione d'Italia, dată fiind situația enclavei, și să călătorească dintr-o parte în alta a Italiei, statul al cărui cetățean era. Cauza a presupus și o latură medicală, ce nu a fost avută în vedere: reclamantului, născut în 1931 și având probleme de sănătate, i-au fost refuzate mai multe cereri de scutire de la interdicția de intrare sau tranzit din motive medicale sau în legătură cu procedurile judiciare. Nici autoritățile elvețiene nu i-au acordat vreun sprijin în acordarea unei scutiri de la regimul sancțiunilor, dată fiind situația sa specială. Dacă era adevărat faptul că autoritățile elvețiene nu erau răspunzătoare pentru înscrierea numelui reclamantului în listă, că nu Elveția era statul de cetățenie sau de rezidență al acestuia și că nu ele erau competente să sesizeze Comitetul pentru aplicarea sancțiunilor în vederea radierii, acestea se pare că nu au intervenit la autoritățile italiene pentru a se iniția o asemenea procedură sau pentru a le acorda sprijinul necesar în acest scop. Curtea a considerat aici că ele nu au luat suficient în considerare realitățile cauzei, în special situația unică a reclamantului din punct de vedere geografic, precum și durata considerabilă a măsurilor. Acțiunile autorităților statului pârât nu au putut să se limiteze în mod

valid la caracterul obligatoriu al rezoluțiilor Consiliului de Securitate, dar Curtea ar fi fost convinsă că acestea au luat – sau au încercat să ia – toate măsurile posibile pentru a adapta regimul sancțiunilor situației reclamantului. Această constatare a scutit Curtea de a stabili ierarhia dintre obligațiile decurgând din Convenție, pe de o parte, și cele decurgând din Carta ONU, pe de altă parte. Guvernul pârât a eșuat în a demonstra că s-a încercat, pe cât posibil, armonizarea obligațiilor considerate divergente. Excepția sa preliminară privind incompatibilitatea *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției a fost, prin urmare, respinsă. Având în vedere toate circumstanțele, restricțiile impuse libertății de circulație a reclamantului pe o perioadă considerabilă de timp nu au îndeplinit condiția justului echilibru dintre dreptul la protecția vieții sale private și de familie și scopurile legitime urmărite.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 13: Curtea a constatat că reclamantul a fost în măsură să se adreseze autorităților naționale în vedere radierii numelui de pe listă și că acest fapt i-ar fi adus despăgubiri pentru cererile sale întemeiate pe dispozițiile Convenției. Cu toate acestea, autoritățile nu au examinat cererile pe fond. În special Curtea Federală a considerat că, deși se putea stabili dacă statul elvețian era legat de rezoluțiile Consiliului de Securitate, nu putea ridica sancțiunile impuse reclamantului sub motivul că acestea ar încălca drepturile omului. Mai mult, Curtea Federală a recunoscut expres faptul că procedura de radiere de la nivelul Organizației Națiunilor Unite nu putea fi considerată drept un remediu efectiv în înțelesul articolului 13 din Convenție.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 5 § 1: Deși restricțiile privind libertatea de circulație a reclamantului au fost menținute pentru o perioadă considerabilă de timp, zona în care nu i s-a permis să călătorească era teritoriul unui stat terț, stat care putea împiedica aici intrarea unui străin, în temeiul dispozițiilor de drept internațional. Restricțiile în cauză nu au împiedicat reclamantul să locuiască sau să se deplaseze liber pe teritoriul unde își avea reședința permanentă. Deși mărimea teritoriului era una redusă, reclamantul nu se afla efectiv în stare de detenție, tot așa cum nu se afla nici sub arest la domiciliu. Regimul sancțiunilor îi permitea reclamantului să solicite scutiri de la interdicția de intrare sau de tranzit, ele fiindu-i acordate, într-adevăr, de două ori (deși acesta nu făcuse uz de ele). În consecință, reclamantul nu a fost „lipsit de libertate”, în sensul articolului 5 § 1.

Concluzie: inadmisibil (vădit nefondat).

Articolul 41: Niciun capăt de cerere în vederea acordării de prejudicii

* [*Behrami și Behrami c. Franței și Saramati c. Franței, Germaniei și Norvegiei*](#) (dec.) [MC], nr. 71412/01 și 78166/01, 2 mai 2007, [Nota informativă nr. 97](#).

** [*Al Jedda c. Regatului Unit*](#) [MC], nr. 27021/08, 7 iulie 2011, [Nota informativă nr. 143](#).

© **Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013.**

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Traducerea poate fi reprodusă în scop necomercial, condiția fiind ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior și la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului. Dacă intenționați să folosiți vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2013**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2013**

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.